

ODPORÚČANIE KOMISIE (EÚ) 2023/682**zo 16. marca 2023****o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o návrate a urýchlení návratov pri vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES**

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

- (1) V článku 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii sa vyžaduje, aby si Únia a členské štáty pri plnom vzájomnom rešpektovaní navzájom pomáhali pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo zmlúv.
- (2) V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES ⁽¹⁾ sa stanovujú spoločné normy a postupy, ktoré sa majú uplatňovať v členských štátoch na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území.
- (3) Komisia 12. septembra 2018 predložila návrh na prepracovanie smernice 2008/115/ES, ktorým sa skracuje dĺžka konaní o návrate, zlepšuje prepojenie medzi konaním o azyle a konaním o návrate a zabezpečuje účinnejšie využívanie opatrení na predchádzanie úteku a zároveň sa zabezpečuje dodržiavanie základných práv zakotvených v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“).
- (4) Cieľom Nového paktu o migrácii a azyle ⁽²⁾ je vytvoriť spoločný systém EÚ pre návrat, ktorý bude v rámci komplexného prístupu k riadeniu migrácie spájať silnejšie štruktúry vo vnútri Únie s účinnejšou spolupracou s tretími krajinami v oblasti návratu a readmisie. Tento prístup spája všetky politiky v oblasti migrácie, azylu, integrácie a riadenia hraníc, keďže celková účinnosť závisí od pokroku vo všetkých týchto oblastiach. Účinnejší a udržateľnejší proces návratu sa bude opierať o rýchlejší a plynulý migračný proces a razantnejšie riadenie politiky v oblasti migrácie a hraníc, spoluprácu s tretími krajinami, vrátane spolupráce v oblasti vykonávania readmisných dohôd a dojednaní EÚ, a to s využitím moderných informačných systémov a podporou príslušných agentúr EÚ.
- (5) Európska rada sústavne poukazuje na význam jednotnej, komplexnej a účinnej politiky Únie v oblasti návratu a readmisie a vyzýva na urýchlené prijatie opatrení s cieľom zabezpečiť účinné návraty z Únie urýchlením konaní o návrate. Európska rada tiež vyzvala členské štáty, aby navzájom uznávali svoje rozhodnutia o návrate ⁽³⁾.
- (6) V oznámení Komisie z 10. februára 2021 s názvom Posilňovanie spolupráce v oblasti návratu a readmisie v rámci spravodlivej, účinnej a komplexnej migračnej politiky EÚ ⁽⁴⁾ sa identifikovali prekážky, ktoré bránia účinnému návratu, a uviedlo sa, že na ich prekonanie sú potrebné zlepšené postupy, ktoré znížia fragmentáciu vnútroštátnych prístupov, ako aj užšia spolupráca a posilnená solidarita medzi všetkými členskými štátmi. Vďaka schengenskému hodnotiacemu a monitorovaciemu mechanizmu zriadenému nariadením Rady (EÚ) 2022/922 ⁽⁵⁾ a informáciám, ktoré sa zozbierali prostredníctvom Európskej migračnej siete ⁽⁶⁾ zriadenej rozhodnutím Rady 2008/381/ES, bolo možné komplexne posúdiť, ako členské štáty vykonávajú politiku Únie v oblasti návratu, a identifikovať existujúce nedostatky a prekážky.

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 98).

⁽²⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o Novom pakte o migrácii a azyle [COM(2020) 609 final].

⁽³⁾ Závery Európskej rady 1/23 z 9. februára 2023.

⁽⁴⁾ COM(2021) 56 final.

⁽⁵⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/922 z 9. júna 2022 o vytvorení a prevádzke hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu na overovanie uplatňovania schengenského *acquis* a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1053/2013 (Ú. v. EÚ L 160, 15.6.2022, s. 1).

⁽⁶⁾ Rozhodnutie Rady 2008/381/ES zo 14. mája 2008, ktorým sa zriaďuje Európska migračná sieť (Ú. v. EÚ L 131, 21.5.2008, s. 7).

- (7) Vzhľadom na pretrvávajúce výzvy v oblasti návratu a kým sa nezavŕšia legislatívne rokovania, najmä o návrhu na prepracovanie smernice 2008/115/ES, odporúčajú sa ďalšie opatrenia s cieľom ďalej zlepšiť účinné a efektívne uplatňovanie existujúceho právneho rámca.
- (8) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/432 ⁽⁷⁾, v ktorom sa odporúča súbor opatrení a krokov na zefektívnenie návratu pri vykonávaní smernice 2008/115/ES, je naďalej relevantné a malo by členským štátom aj naďalej slúžiť ako usmernenie na urýchlenie procesu návratu. Odporúčanie (EÚ) 2017/432 bolo začlenené do odporúčania Komisie (EÚ) 2017/2338 ⁽⁸⁾, vďaka čomu sa jeho vykonávanie môže priebežne posudzovať v rámci schengenského hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu.
- (9) Ako dôležitý krok na ceste k spoločnému systému EÚ pre návrat môže vzájomné uznávanie rozhodnutí o návrate uľahčiť a urýchliť proces návratu pre členský štát zodpovedný za návrat a posilniť spoluprácu a vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi v záujme ďalšieho zvyšovania konvergencie medzi nimi, pokiaľ ide o riadenie migrácie. Vzájomné uznávanie rozhodnutí o návrate, ktoré boli predtým vydané v inom členskom štáte, môže takisto prispieť k odrádzaniu od neregulárnej migrácie a od neoprávnených sekundárnych pohybov v rámci Únie. Rámec pre vzájomné uznávanie sa stanovuje v smernici Rady 2001/40/ES ⁽⁹⁾. Tento rámec bol doplnený rozhodnutím Rady 2004/191/ES ⁽¹⁰⁾, ktorým sa ustanovujú kritériá a praktické opatrenia na náhradu finančného rozdielu vyplývajúceho z uplatňovania smernice 2001/40/ES, čo z veľkej časti predznamenovalo podporu, ktorá sa odvtedy vytvorila na úrovni Únie. Pokrok v oblasti vzájomného uznávania rozhodnutí o návrate by sa mal premietnuť aj do prebiehajúcich rokovaní o návrhu Komisie na prepracovanie smernice 2008/115/ES.
- (10) Neexistencia systému na úrovni Únie, ktorý by poukazoval na to, či sa na zadržaného štátneho príslušníka tretej krajiny už vzťahuje rozhodnutie o návrate vydané iným členským štátom, v minulosti bránila využívaniu vzájomného uznávania.
- (11) Od 7. marca 2023, keď sa začalo uplatňovať nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860 ⁽¹¹⁾, sú členské štáty povinné bezodkladne po vydaní rozhodnutia o návrate vložiť zápis na účely návratu do Schengenského informačného systému. Prostredníctvom Schengenského informačného systému môžu teraz členské štáty okamžite zistiť, či sa na štátneho príslušníka tretej krajiny zadržaného príslušným orgánom už vzťahuje rozhodnutie o návrate vydané iným členským štátom.
- (12) Prínos tejto novej funkcie v Schengenskom informačnom systéme závisí od aktívneho využívania zápisov na účely návratu a primeraných následných opatrení, okrem iného formou vzájomného uznávania rozhodnutí o návrate, ktoré predtým vydali iné členské štáty. To môže výrazne urýchliť a zefektívniť proces návratu, najmä keď návrat možno vykonať okamžite, vrátane prípadov, keď lehota na dobrovoľný odchod stanovená vydávajúcim členským štátom v rozhodnutí o návrate uplynula a boli vyčerpané opravné prostriedky proti takémuto rozhodnutiu o návrate.
- (13) Vykonávanie tohto odporúčania, a najmä vzájomné uznávanie rozhodnutí o návrate medzi členskými štátmi sa podporí finančnými prostriedkami, ktoré boli na tento účel vyčlenené z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu ⁽¹²⁾. Zároveň by príslušné agentúry EÚ mali poskytnúť praktickú a operačnú podporu pri vykonávaní tohto odporúčania.

⁽⁷⁾ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/432 zo 7. marca 2017 týkajúce sa zaistenia účinnejších návratov pri vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES (Ú. v. EÚ L 66, 11.3.2017, s. 15).

⁽⁸⁾ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/2338 zo 16. novembra 2017, ktorým sa stanovuje spoločná „príručka o návrate“, ktorú majú používať príslušné orgány členských štátov pri vykonávaní úloh spojených s návratom (Ú. v. EÚ L 339, 19.12.2017, s. 83).

⁽⁹⁾ Smernica Rady 2001/40/ES z 28. mája 2001 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o vyhostení štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. ES L 149, 2.6.2001, s. 34).

⁽¹⁰⁾ Rozhodnutie Rady 2004/191/ES z 23. februára 2004, ktorým sa ustanovujú kritériá a praktické opatrenia na náhradu finančného rozdielu vyplývajúceho z uplatňovania smernice 2001/40/ES o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o vyhostení štátnych občanov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 60, 27.2.2004, s. 55).

⁽¹¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnených zahraničných štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 1).

⁽¹²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 1).

- (14) Jedným z hlavných štrukturálnych problémov zefektívnenia procesu návratu sú prekážky, ktoré bránia spolupráci a komunikácii medzi vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za konanie o azyle a konanie o návrate. Všetky príslušné orgány členských štátov zapojené do rôznych fáz procesu návratu by mali úzko spolupracovať a koordinovať svoju činnosť.
- (15) Efektívnosť návratu možno výrazne zvýšiť užším prepojením medzi konaním o azyle a konaním o návrate a zrýchlením postupov na vonkajších hraniciach členských štátov. Ak sa výnimka z uplatňovania smernice 2008/115/ES na základe článku 2 ods. 2 písm. a) neuplatňuje, treba v súčasnom legislatívnom rámci urýchliť najmä účinný návrat tých štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorých žiadosť o medzinárodnú ochranu bola zamietnutá, a osôb nachádzajúcich sa v blízkosti vonkajších hraníc členských štátov, a to rýchlejšim procesom návratu za predpokladu, že sa počas celého procesu návratu zabezpečí dodržiavanie ich základných práv.
- (16) V článku 3 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2018/1860 sa stanovuje možnosť upustiť od vloženia zápisov na účely návratu do Schengenského informačného systému, keď sa rozhodnutie o návrate vydá na vonkajšej hranici členského štátu a okamžite sa vykoná. V článku 3 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1860 sa však od členských štátov vyžaduje, aby zabezpečili bezodkladné vkladanie zápisov do Schengenského informačného systému, keď návrat z vonkajších hraníc nebol vykonaný okamžite.
- (17) S cieľom motivovať a podporovať dobrovoľný návrat a bez toho, aby boli dotknuté povinnosti stanovené v článku 11 ods. 1 smernice 2008/115/ES by sa možnosti stanovené v uvedenej smernici mohli využiť pri rozhodnutí, či neupustiť od vydania zákazu vstupu v súvislosti so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí spolupracujú s orgánmi a zúčastňujú sa na programe asistovaného dobrovoľného návratu a reintegrácie. V takýchto prípadoch členské štáty prípadne predĺžia lehotu na dobrovoľný odchod v súlade s článkom 7 ods. 2 smernice 2008/115/ES.
- (18) Na zabezpečenie účinnosti spoločného systému EÚ pre návrat je nevyhnutné zabrániť úteku a neoprávneným pohybom v rámci Únie. Komplexný prístup, ktorý zahŕňa hlavné nástroje na posúdenie rizika úteku a predchádzanie tomuto riziku, je nevyhnutný na uľahčenie a zefektívnenie posúdenia tohto rizika v jednotlivých prípadoch, posilnenie využívania efektívnych alternatív k zaisteniu a zabezpečenie dostatočnej kapacity na zaistenie – keď sa zaistenie používa ako krajná možnosť a na čo najkratšie obdobie v súlade s článkom 15 smernice 2008/115/ES.
- (19) Na vykonávanie tohto odporúčania je k dispozícii podpora na úrovni Únie, a to aj zo strany koordinátora EÚ pre návrat a siete na vysokej úrovni pre návrat, ktorých činnosť sa riadi operačnou stratégiou v oblasti návratov. Operačnú podporu poskytujú aj príslušné agentúry Únie, najmä Frontex, Agentúra Európskej únie pre azyl a Agentúra pre základné práva.
- (20) Vnútroštátne orgány pre návrat sú súčasťou európskej pohraničnej a pobrežnej stráže, ktorá je zodpovedná za zabezpečenie účinného vykonávania európskeho integrovaného riadenia hraníc. Agentúra Frontex zohráva ústrednú úlohu ako operačná zložka spoločného systému EÚ pre návrat a členským štátom poskytuje pomoc vo všetkých fázach procesu návratu v súlade so svojím mandátom podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 ⁽¹³⁾.
- (21) Toto odporúčanie by malo byť určené všetkým členským štátom, ktoré sú viazané smernicou 2008/115/ES.
- (22) Členské štáty sa vyzývajú, aby svojim vnútroštátnym orgánom oprávneným vykonávať úlohy súvisiace s návratom dali pokyn uplatňovať pri plnení svojich úloh toto odporúčanie.
- (23) Toto odporúčanie je v súlade so základnými právami a zásadami uznávanými v charte. Toto odporúčanie predovšetkým zabezpečuje úplné rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a uplatňovanie článkov 1, 4, 14, 18, 19, 21, 24 a 47 charty a musí sa zodpovedajúcim spôsobom vykonávať,

⁽¹³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624 (Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2019, s. 1).

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

Vzájomné uznávanie rozhodnutí o návrate

1. S cieľom uľahčiť a urýchliť proces návratu by mal členský štát zodpovedný za návrat neoprávnené sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny vzájomne uznávať každé rozhodnutie o návrate, ktoré tej istej osobe predtým vydal iný členský štát, pokiaľ nebol účinok takéhoto rozhodnutia o návrate pozastavený. Na tento účel by členské štáty mali:
  - a) plne využívať informácie poskytované v Schengenskom informačnom systéme prostredníctvom zápisov na účely návratu v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1860;
  - b) zabezpečiť, aby boli odtlačky prstov k dispozícii na vloženie do zápisu v súlade s článkom 4 nariadenia (EÚ) 2018/1860;
  - c) v automatizovanom systéme identifikácie odtlačkov prstov Schengenského informačného systému systematicky overovať, či je neoprávnené sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny predmetom zápisu na účely návratu v Schengenskom informačnom systéme;
  - d) zabezpečiť, aby vnútroštátne orgány zodpovedné za návrat úzko spolupracovali s národným útvarom SIRENE vzhľadom na jeho úlohu stanovenú nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861 ⁽¹⁴⁾ a jeho úlohu pri výmene informácií podľa nariadenia (EÚ) 2018/1860;
  - e) spolupracovať a v prípade potreby si vymieňať doplňujúce informácie s cieľom uľahčiť uznávanie a výkon rozhodnutia o návrate;
  - f) pred uznaním rozhodnutia o návrate vydaného iným členským štátom a pred odsunom vypočúť dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny a následne preskúmať jeho situáciu s cieľom zabezpečiť súlad s vnútroštátnym právom a článkom 5 smernice 2008/115/ES. Najmä v prípade detí by mal vykonávajúci členský štát zabezpečiť, aby sa náležite zohľadnil najlepší záujem dieťaťa;
  - g) písomne oznámiť dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, že rozhodnutie o návrate vydané iným členským štátom, ktorému táto osoba podlieha, bolo uznané. V oznámení by sa mali opätovne uviesť skutkové a právne dôvody uvedené v rozhodnutí o návrate a mali by sa v ňom poskytnúť informácie o dostupných opravných prostriedkoch;
  - h) bezodkladne informovať členský štát, ktorý rozhodnutie vydal, o odsune dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny, aby tento členský štát mohol aktualizovať Schengenský informačný systém v súlade s článkom 24 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) 2018/1861.

Urýchlenie návratov

2. Na účely urýchlenia konaní o návrate by členské štáty mali nadviazať úzku spoluprácu medzi orgánmi zodpovednými za rozhodnutia o ukončení oprávneného pobytu a orgánmi zodpovednými za vydávanie rozhodnutí o návrate vrátane pravidelnej výmeny informácií a operačnej spolupráce, a to na základe integrovaného a koordinovaného prístupu podľa odporúčania (EÚ) 2017/432.
3. S cieľom zabezpečiť včasnú dostupnosť informácií o totožnosti a právnej situácii štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje rozhodnutie o návrate, ktoré sú potrebné na monitorovanie jednotlivých prípadov a prijímanie nadväzujúcich opatrení, a vytvoriť a viesť národný situačný prehľad v oblasti návratu sa členské štáty vyzývajú, aby bezodkladne zriadili komplexný IT systém pre správu prípadov v oblasti návratu podľa vzoru, ktorý vypracovala agentúra Frontex podľa článku 48 ods. 1 písm. c) nariadenia (EÚ) 2019/1896. Členské štáty by takisto mali v plnej miere využívať systémy pre správu prípadov v oblasti readmisie, ktoré boli zavedené na podporu vykonávania readmisných dohôd alebo dojednaní s tretími krajinami.

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti hraničných kontrol, o zmene Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a o zmene a zrušení nariadenia (ES) č. 1987/2006 (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 14).

4. S cieľom zabezpečiť, aby na rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu urýchlene nadväzovalo konanie o návrate, by členské štáty mali:
- vytvoriť priamy a štandardný komunikačný kanál medzi azylovými a návratovými orgánmi na bezproblémovú koordináciu medzi týmito dvoma konaniami;
  - vydať v tom istom akte alebo v samostatných aktoch súčasne alebo bezprostredne potom rozhodnutie o návrate a rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu, a pritom čo najlepšie využiť možnosť uvedenú v článku 6 ods. 6 smernice 2008/115/ES;
  - stanoviť možnosť podať odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu a proti rozhodnutiu o návrate súčasne na tom istom súde alebo možnosť odvolať sa proti obojm rozhodnutiam v rovnakej lehote;
  - automatické pozastavenie výkonu rozhodnutí o návrate počas odvolacieho konania stanoviť iba v rozsahu potrebnom na dosiahnutie súladu s článkom 19 ods. 2 a článkom 47 charty;
  - prijíť opatrenia na zabezpečenie toho, aby bolo možné uplatniť opravný prostriedok z tretej krajiny, najmä prostredníctvom primeraného právneho zastúpenia a využitím inovačných nástrojov, ako sú videokonferencie, za predpokladu, že sa dodrží právo na účinný opravný prostriedok a článok 5 smernice 2008/115/ES.
5. S cieľom zabezpečiť rýchlejšie návraty v blízkosti vonkajších hraníc by členské štáty mali:
- zriadiť mobilné podporné tímy združujúce všetky príslušné orgány pre dobrovoľný a nútený návrat a príslušné podporné služby vrátane tlmočníkov, zdravotníckych služieb, právneho poradenstva a sociálnych pracovníkov;
  - v blízkosti vonkajších hraníc zriadiť primerané zariadenia (najmä pre deti a rodiny) na prijímanie štátnych príslušníkov tretích krajín čakajúcich na návrat, ktoré rešpektujú ľudskú dôstojnosť a základné práva zakotvené v charte vrátane práva na súkromný a rodinný život a nediskrimináciu;
  - v prípade potreby v plnej miere využívať zrýchlené konania stanovené v readmisných dohodách uzavretých medzi Úniou alebo členskými štátmi a tretími krajinami, a dodržiavať pritom procesné záruky, najmä v súlade s článkom 47 charty;
  - ak návrat nie je možné vykonať okamžite, v súlade s článkom 3 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2018/1860 vložiť zápis na účely návratu do Schengenského informačného systému.
6. Členské štáty by sa mali spoliehať na všetku podporu poskytovanú agentúrou Frontex a využívať ju v plnom rozsahu, a to vrátane operačnej podpory vnútroštátnym orgánom, pomoci pri identifikácii navrátilcov a získavaní cestovných dokladov, organizovaní návratových operácií a podporovaní dobrovoľného odchodu a reintegrácie.

Motivovanie k dobrovoľnému návratu

7. S cieľom povzbudiť štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov, aby sa dobrovoľne vrátili, by členské štáty mali zriadiť poradenské štruktúry pre návrat a reintegráciu, aby im čo najskôr poskytli informácie a usmernenia a nasmerovali ich na program asistovaného dobrovoľného návratu a reintegrácie. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa informácie o návrate poskytovali aj počas konania o azyly, keďže návrat je možným výsledkom v prípade zamietnutia žiadosti o medzinárodnú ochranu.
8. Členské štáty by ďalej mali:
- bez toho, aby bol dotknutý článok 11 ods. 1 smernice 2008/115/ES, zväziť neuloženie zákazu vstupu štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí spolupracujú s príslušnými orgánmi a ktorí sa zapíšu do programu asistovaného dobrovoľného návratu a reintegrácie; v takýchto prípadoch by členské štáty prípadne mali predĺžiť lehotu na dobrovoľný odchod v súlade s článkom 7 ods. 2 smernice 2008/115/ES;

- b) stanoviť pre štátneho príslušníka tretej krajiny ľahko dostupný a prakticky funkčný postup na podanie žiadosti o zrušenie, pozastavenie alebo skrátenie zákazu vstupu v prípadoch, keď štátny príslušník tretej krajiny, na ktorého sa vzťahuje zákaz vstupu, opustil územie členského štátu v plnom súlade s rozhodnutím o návrate v lehote poskytnutej na dobrovoľný odchod, a to v súlade s článkom 11 ods. 3 smernice 2008/115/ES.

Komplexný prístup k úteku

9. Na účely zavedenia zjednodušeného a koordinovaného procesu by členské štáty mali zaviesť komplexný prístup zahŕňajúci tieto hlavné nástroje na posúdenie rizika úteku a predchádzanie tomuto riziku:
- a) objektívne kritériá na posúdenie existencie rizika úteku v každom jednotlivom prípade;
  - b) účinné alternatívy k zaisteniu zodpovedajúce rôznym úrovňam rizika úteku a individuálnym okolnostiam;
  - c) zaistenie ako krajné opatrenie a na čo najkratšie obdobie v súlade s článkom 15 smernice 2008/115/ES a článkom 6 charty.
10. S cieľom posúdiť, či sa v konkrétnom prípade možno domnievať, že štátny príslušník tretej krajiny, voči ktorému prebieha konanie o návrate, môže utiecť v zmysle článku 3 bodu 7 smernice 2008/115/ES, by členské štáty mali do vnútroštátnych právnych predpisov zaviesť objektívne okolnosti a kritériá uvedené v bodoch 15 a 16 odporúčania (EÚ) 2017/432. Členské štáty by mali zabezpečiť širokú škálu alternatív k zaisteniu, ktoré účinne zabráňujú úteku neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a ktoré sa zameriavajú na individuálnu situáciu dotknutých osôb. Členské štáty by mali zaviesť primerané postupy na zabezpečenie toho, aby štátni príslušníci tretích krajín takéto opatrenia dodržiavali. Mali by sa stanoviť efektívne, ale miernejšie donucovacie opatrenia než zaistenie, ktoré môžu zahŕňať:
- a) povinnosť pravidelne sa hlásiť príslušným orgánom, a to v závislosti od úrovne rizika úteku v rozsahu od každých 24 hodín po raz týždenne;
  - b) povinnosť odovzdať príslušným orgánom cestovný pas, cestovný doklad alebo doklad totožnosti;
  - c) povinnosť zdržiavať sa na mieste určenom orgánmi, ako je súkromné bydlisko, zariadenie núdzového bývania alebo špecializované centrum;
  - d) povinnosť oznámiť príslušným orgánom adresu bydliska vrátane akýchkoľvek zmien takejto adresy;
  - e) zloženie primeranej finančnej záruky;
  - f) využívanie inovačných technológií.
11. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby bola kapacita zaistenia v súlade so skutočnými potrebami, pričom by sa mal zohľadniť počet neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje rozhodnutie o návrate, a odhadovaný počet tých, ktorých návrat sa očakáva v strednodobom horizonte.

Vykonávanie, monitorovanie a podávanie správ

12. Pri vykonávaní tohto odporúčania by sa členské štáty mali spoliehať na všetku podporu poskytovanú na úrovni Únie a využívať ju v plnom rozsahu, a to vrátane:
- a) koordinátora EÚ pre návrat a siete na vysokej úrovni pre návrat;
  - b) podpory zo strany príslušných agentúr Únie, najmä agentúry Frontex, Agentúry Európskej únie pre azyl, agentúry eu-LISA a Agentúry pre základné práva;
  - c) odborných znalostí a informácií zhromaždených a vymieňaných v rámci sietí a skupín Únie, ktoré sa zaoberajú otázkami návratu.
13. Na účely monitorovania vykonávania tohto odporúčania sa členské štáty vyzývajú, aby každoročne podávali Komisii správy zahŕňajúce informácie o počte rozhodnutí o návrate iných členských štátov, ktoré boli vzájomne uznávané.

V Bruseli 16. marca 2023

Za Komisiu
Ylva JOHANSSON
členka Komisie
